

INBJUDAN TILL KONFERENS

Växa eller Krympa?

KULTURENS HUS LULEÅ, 12-13 OKTOBER 2016

En konferens om utmaningar och möjligheter för ett hållbart Norrbotten

TID	12-13 oktober, 2016
PLATS	Kulturens Hus Luleå
MÅLGRUPP	Politiker och tjänstepersoner i beslutande ställning inom kommuner, landsting och länsstyrelse, utvecklingsledare, regionala tillväxtaktörer, forskare.
ARRANGÖR	FoUI Norrbotten, Norrbottens Kommuner
PROGRAM	Bifogas
AVGIFT	3 300 kronor/deltagare exkl. moms. Kostnad för deltagande vid konferensmiddag tillkommer. Avgiften faktureras i efterhand.
ANMÄLAN	Anmälan om deltagande gör du senast 2016-09-23 via http://www.norrbottenskommuner.se/kalendarium Information kring anmälan lämnas av Marie Malkan, telefon 0920-20 54 08 eller e-post marie.malkan@kfbd.se
AVANMÄLAN	Sker avanmälan efter anmälningstidens utgång och ersättare inte deltar debiteras halva avgiften. Uteblir anmäld deltagare debiteras hela avgiften.
SYNAS/STOLT	Har din verksamhet något ni vill presentera, kanske ett pågående projekt, utvecklingsarbete eller nya lösningar på något problem? På konferensen finns ett "torg" med plats för möten och tid att stanna till för ett samtal vid något av de uppställda torgborden.

Har du frågor om konferensen eller torgbord?

Ulf Hyvönen, e-post: ulf.hyvonen@kfbd.se

Catarina Lundqvist, e-post: catarina.lundqvist@kfbd.se

Har du frågor om anmälan?

Marie Malkan, tfn 0920-20 54 08

e-post: marie.malkan@kfbd.se

Växa eller Krympa?

12 oktober

09.00–10.00 REGISTRERING OCH MORGONFIKA

10.00–10.15 VÄLKOMMEN

10.15–11.00 VÄXA OCH KRYMPA – NORRBOTTENS VÄG FRAMÅT

Lars Westin

Norrbotten var det enda länet med en minskad befolkning under 2015. Länet krymper i ett Sverige där befolkningen växer rekordsnabbt. Hur hamnade länet i den situationen? Vilken väg framåt bör länet välja? Efter en tillbakablick på Norrlands historia som både uppvisar perioder och verksamheter med mycket snabb tillväxt och sådant som krympt, diskuteras olika regionalpolitiska förslag för att förändra och stärka regionen. Flera förslag förkastas – men två viktiga politikinsatser för hållbar regional utveckling framhålls.

11.00–11.45 TILLVÄXT = VÄLFÄRD?

Mikael Stigendal

Det tas för givet att tillväxt är något nödvändigt och bra. Men varför är det bra? Och för vem? Visst, tillväxten har å ena sidan inneburit stora tekniska framsteg men å andra sidan också lett till sjukdomar och klimatförstörelse. Denna märkliga motsättning sätter sin prägel på sambandet mellan tillväxt och välfärd. Övergången från en industridrivna till en finansdriven tillväxtmodell har fått förlorarna att bli allt fler. Vilka förutsättningar skapar det för en hållbar samhällsutveckling?

11.45–13.30 LUNCH OCH TORGMINGEL

13.30–14.15 VÄXTVÄRK: OM TILLVÄXTPARADIGMETS LOGIKER OCH EFFEKTER FÖR POLITISK STYRNING

Line Säll

Mobilisera! Bygg allianser! Utveckla spjutspetsteknologi! Organisera en gemensam front! Var kreativ eller dö! Den krigiska och militaristiska utvecklingspolitiska retoriken är påfallande när det gäller vad platser, städer och regioner behöver göra för att "överleva" i en era av globalisering. Det avspeglar föreställningar om globalisering som en naturlig process som försätter alla, såväl människor som företag, regioner och stater i ett tillstånd av allomfattande konkurrens. Vilka värden trängs undan genom denna samhällsberättelse? Vilka blir de styrningspolitiska effekterna? Innebär de att vi inte har råd med demokrati?

14.15–15.00 DET ÖVRIGA SVERIGE

Po Tidholm

I den allmänna debatten framställs urbaniseringen som den enda vägen mot framtiden. Glesbygden är tänkt att tjäna på växande städer och allt mer kommersialiserade regioncentrum där såväl kommersiell service som offentlig välfärd ska samlas. Po Tidholm diskuterar vad som händer i ett samhälle där allt fler människor och platser planeras bort och hamnar i periferin. Under föreläsningen går han till botten med frågan: Vad ska vi egentligen ha landsbygden till?

15.00–15.30 KAFFE- OCH FIKAPPAUS

15.30–16.30 PANELDEBATT

19.00- KONFERENSMIDDAG OCH UNDERHÅLLNING PÅ CLARION SENSE

Växa eller Krympa?

13 oktober

08.30–09.00 REFLEKTIONER EFTER GÅRDAGEN

Peter Waara, kommunalråd i Haparanda och professor i utbildningsvetenskap. Han sitter i styrelsen för Norrbottens Kommuner och är ordförande i FoUI-utskottet.

09.00–09.30 JA MÅ VI LEVA!

FoUI Norrbotten är en miljö vid Norrbottens Kommuner med uppgift stödja länets kommuner i deras kunskapsutveckling.

Kommunförbundet Norrbotten, som numera heter Norrbottens Kommuner, firar i år 70-årsjubileum. I förbundets inriktning för 2015-2018 betonas en kraftfull samverkan för ökad kompetensförsörjning, digitalisering och jämställdhet liksom behovet av gränsöverskridande och innovativa lösningar för en hållbar utveckling. Inte minst framhålls betydelsen av att få in forskning och beprövad erfarenhet i verksamheterna. Hur gör man det i praktiken?

09.30–10.15 KAFFE- OCH FIKAPPAUS

10.15–11.00 HÄR FÅR DU INTE VARA MED OM DU INTE FLYTTAR HÄRIFRÅN!

Lotta Svensson

Med blicken riktad mot unga ställs ett antal frågor som är centrala när vi talar om demografins utmaningar i relation till orters tillväxtmöjligheter: Hur tänker unga utanför storstäderna om att flytta eller stanna? Hur ser de vuxna på de som stannar kvar? Hur påverkar den urbana normen ungas möjligheter att bli delaktiga i den lokala utvecklingen?

11.00–11.45 ATTRAKTIVA PLATSER BORTOM URBANISERING OCH TILLVÄXT

Anders Parment

Urbanisering, digitalisering, estetisering och individualisering skapar ett polariserat samhälle där marknadskrafter är starka och möjligheten att vara framgångsrik påverkas av förmågan att förstå omvärlden och att agera proaktivt. Allt fler rankningar och stark påverkan från konsumenter, medarbetare och medborgare bidrar allt mer till hur kommuner och de arbetsgivare som finns där uppfattas. Här är det viktigt att förstå de emotionella sidorna av platsers attraktivitet och hur framtidens attraktiva kommuner kan gestaltas.

11.45–12.00 FRÅGOR OCH REFLEKTIONER

12.00–13.30 LUNCH OCH TORGMINGEL

13.30–14.00 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 1

Se separat beskrivning av seminarierna 1 a-d

14.05–14.35 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 2

Se separat beskrivning av seminarierna 2 a-d

14.35–15.00 KAFFE- OCH FIKAPPAUS

15.00–15.30 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 3

Se separat beskrivning av seminarierna 3 a-d

15.30–16.00 SUMMERING AV DAGEN OCH AVSLUT

Växa eller Krympa?

Parallella seminarier 13 oktober

13.30–14.00 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 1

1 a) Hur går snacket? Ungdomars attityder och inställningar till vidareutbildning och en framtid i gles- och landsbygd.

En stor utmaning för regioner i gles- och landsbygd är hur man ska möta framtidens kompetensförsörjning. Ett pågående forskningsprojekt vid Luleå tekniska universitet (LTU) har utgått från framtidens arbetskraft, våra ungdomar, och kartlagt deras attityder och inställningar till vidareutbildning och hur de ser på att leva, bo och verka i gles- och landsbygdregioner.

Anna Öqvist, fil.dr och lektor i pedagogik, och Malin Malmström, bitr. professor i entreprenörskap, LTU. Båda arbetar i forskningsprojektet "Attitydförändringar och ökad motivation till vidareutbildning bland barn och ungdomar i Malmfälten – för långsiktig kompetensförsörjning"

1 b) ATTRACT – projektet om stadsomvandling i Malmfälten

Finns det något samband mellan sociala hållbarhetsfaktorer och om en plats betraktas vara attraktiv nog att vilja bo på? Seminariet presenterar resultat från studier där malmfälsbor delar med sig av hur de upplever att leva och bo i Malmfälten med ett par europeiska utblickar som jämförelse.

Mats Jakobsson, fil.dr i sociologi, Vetenskaplig ledare i social hållbarhet, Norrbottens Kommuner FoUI Norrbotten

1 c) Två länder – ett resecentrum

Daniel Fällidin från Haparanda stad berättar om ett tätt samarbete med grannstaden Torneå och hur man tillsammans beslutade att bygga ett gemensamt resecentrum på den svenska sidan av gränsen.

Daniel Fällidin, kommunikatör, Haparanda kommun

1 d) Norrbottens län – möjligheter och utmaningar ur ett länsstyrelseperspektiv

Länsstyrelsens näringslivsavdelning jobbar varje dag för att utveckla länet till det bättre. Genom ett nära samarbete med nyckelaktörer jobbar vi för att skapa de bästa förutsättningarna för vårt samhälle att utvecklas. Under seminariet beskrivs Länsstyrelsens syn på länets möjligheter och utmaningar samt hur vi på Länsstyrelsen jobbar för att möta dessa.

Andreas Lind, avdelningschef Näringslivsavdelningen, Länsstyrelsen Norrbotten

14.05–14.35 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 2

2 a) En mötesplats för alla

I workshopen beskrivs hur Föreningsalliansen i Jokkmokk via ett 3-årigt projekt och samverkan i kommunen har startat upp en mötesplats med fokus på ungdomsaktiviteter och integration. Här drivs ett café som är en kombination av ungdomsgård, sportcafé och föreningslivets knypunkt som syftar till att skapa en trygg och meningsfull fritid för alla i kommunen.

Emelie Svanström, projektledare, Föreningsalliansen Jokkmokk och Lisa Åkerlund, fritidspedagog, Jokkmokks kommun

2 b) En destination i världsklass

Kiruna Swedish Lapland valdes ut som en av fem destinationer för en nationell satsning på hållbar destinationsutveckling. Projektet har bidragit till att stärka besöksnäringens roll som basnäring i länet, med fokus på utveckling, tillväxt och att bli en turistdestination i världsklass.

Dharma Johansson, projektledare, Kiruna Lappland ekonomisk förening

Växa eller Krympa?

2 c) Luleå loves Austin – tillväxt genom internationellt samarbete

Varför väljer Luleå att samarbeta med Austin som är USA:s snabbast växande stad? Hur stärker det Luleås attraktivitet? Vilka samarbeten har inletts mellan aktörer i Luleå och i Austin?

Anna Degerman, Tillväxtchef, Luleå kommun

2 d) iDAG – fjärrundervisning inom Lapplands gymnasium

Lapplands Gymnasium – Sveriges (till ytan) största gymnasieskola – bygger och driver en testbäddsmiljö där framtidens fjärrundervisning utvecklas via partnerskap och smarta, inkluderande och transparenta innovationssystem, s.k. Living Labs. Lapplands Gymnasium är idag den enda gymnasieskolan i Sverige som har möjlighet att bedriva fjärrundervisning i samtliga kurser skolan erbjuder, ett så kallat försöksområde sanktionerat av Skolverket. Projektet "iDAG" vill bidra till att skapa en väsentligt ökad beredskap och handlingspotential inom lärarkåren för att klara sitt uppdrag i att hantera ett distansöverbyggande lärande.

Jonas Wiandt, undervisande lärare och pedagogiskt sakkunnig i iDAG-projektet, Per Wennebjörk, biträdande gymnasiechef, B-O Ström, gymnasiechef, Magnus Johansson, projektledare

15.00–15.30 PARALLELLA SEMINARIER – PASS 3

3 a) Unga + Vuxna = Succé

Vi kommer att berätta om en enkel arbetsmetod där vi sammanförde unga och vuxna under ett antal kvällsmöten där de tillsammans utvecklade ungas idéer. Både unga och vuxna var enormt nöjda med sin delaktighet och resultatet blev bland annat en upprustad badplats, en mötesplats för unga och en nystart för motocrossbanan. Därutöver kommer vi att berätta hur man gått vidare i Haparanda kommun för att satsa på ungas delaktighet.

Anna Tuomas, fd. projektledare Ung i Tornedalen, numera LTU Business, David Jordansson, fd. projektmedarbetare UiT, numera ungdomssamordnare Haparanda kommun

3 b) Kan en plats vara innovativt robust?

För Swedish Laplands kommuner hör nedläggning och utflyttning till vardagen. Men genom utvecklings- och forskningsprojektet "Platsinnovation i Swedish Lapland" vill man med hjälp av ett innovativt angreppssätt förbättra förutsättningarna för att attrahera invånare, besökare och företagare.

Helena Karlberg, vd Piteå Science Park. Tidigare SVID – Stiftelsen Svensk IndustriDesign – och LTU Business. Under 2015-2017 deltar Helena i forskningsprojektet Platsinnovation i Swedish Lapland.

3 c) Ett Piteå för alla – med ökad mångfald

Mångfald är en förutsättning för utveckling. Alla behövs i ett arbete för "Ett Piteå för alla"! Därför har Piteå kommun tillsammans med folkbildare och Framnäs folkhögskola tagit initiativ till ett koncept för att stötta föreningar, arbetsplatser och företag att enkelt påbörja sitt mångfaldsarbete. Grunden till "Ett Piteå för alla" finns i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Anna-Lena Pogulis, Strategisk chef, Piteå kommun

3 d) Region Norrbotten – utmaningar och möjligheter

Regeringen har fattat beslut om att Norrbottens läns landsting får ta över arbetet med regional tillväxt och bilda region, vilket föreslås träda i kraft 1 januari 2017. Vad innebär det nya uppdraget och hur ska vi tillsammans skapa de bästa möjligheterna för Norrbotten?

Anna Lindberg, regional utvecklingsdirektör, Norrbottens läns landsting

Växa eller Krympa?

PRESENTATION AV FÖRELÄSARNA

ANDERS PARMENT, ek. dr, är forskare vid Stockholms universitet och en prisbelönt och uppskattad föreläsare och rådgivare till företag, regioner, landsting, kommuner, föreningar och politiska partier. Att förstå förändringar och trender och utveckla konkurrensfördelar är centralt i såväl forskning som rådgivning och föreläsningarna har alltid ett omvärlds- och framtidsperspektiv.

Föreläser 13 oktober, kl. 11.00. Attraktiva platser bortom urbanisering och tillväxt

MIKAEL STIGENDAL, professor i sociologi vid Malmö högskola, har sedan mitten av 1980-talet forskat om städers utveckling med utgångspunkt i den grundläggande sociologiska frågeställningen om hur samhället hänger ihop. Mycket av forskningen har genomförts interaktivt i samarbete med kommunanställda, civilsamhälle och ungdomar. Under de senaste åren har han bl.a. varit kommissionär i Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö.

Föreläser 12 oktober, kl. 11.00. Tillväxt = välfärd?

LOTTA SVENSSON, fil. dr. i sociologi, arbetar vid Uppsala Universitet och FoU Söderhamn, främst med forskning om unga, flytta/stanna och regional utveckling. Hennes forskning har särskilt fokus på spänningsfältet centrum-periferi-kön-klass och dess betydelse för ungdomars delaktighet.

Föreläser 13 oktober, kl. 10.15. Här får du inte vara med om du inte flyttar härifrån!

LINE SÄLL, lektor i statsvetenskap, är forskare vid Centrum för forskning om regionalt samhällsbyggande, Karlstads universitet. Hennes forskning handlar om politik, makt och styrning inom regional tillväxt- och innovationspolitik. Line har forskat om regionalpolitikens förändrade former, klusterpolitikens lokala organisering och jämställdhetssträvanden inom regionalpolitiken.

Föreläser 12 oktober, kl. 13.30. Växtvärk: om tillväxtparadigmets logiker och effekter för politisk styrning

PO TIDHOLM är journalist och författare, född och uppvuxen på ett småjordbruk utanför Arbrå i Hälsingland. År 2012 kom hans uppmärksammade bok "Norrland" där han samlade ett urval av sina essäer och reportage. Sedan dess har Po föreläst i de flesta norrländska kommuner, varit värd för Sommar i P1 och startat "Norrlandspodden". Under hösten 2016 gör Tidholm en dokumentärserie för SVT som handlar om urbanisering och glesbygd. I programmet ställer han frågan: Vad ska vi egentligen ha landsbygden till?

Föreläser 12 oktober, kl. 14.15. Det övriga Sverige

LARS WESTIN, professor i Regionalekonomi vid Centrum för Regionalvetenskap (CERUM) inom Umeå Universitet. Forskar och föreläser om städer, landsbygd och regioner. Professor Westin har under många år studerat Sveriges regionala utveckling, infrastrukturens betydelse för tillväxt och kultursektorns ekonomi.

Föreläser 12 oktober, kl. 10.15. Växa och krympa – Norrbottens väg framåt

KONFERENSENS MODERATOR

SVERKER OLOFSSON, känd programledarprofil främst från SVT:s samhällsprogram Plus.